

MATURA Z GEOGRAFII 2025
PORÓWNANIE WYMAGAŃ Z 2024 r. Z OBOWIĄZUJĄCYMI
NA MATURZE Z GEOGRAFII W 2025 r.

Podstawa prawna:

1. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 stycznia 2018 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego, technikum oraz branżowej szkoły II stopnia,
2. Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 10 czerwca 2022 r. w sprawie wymagań egzaminacyjnych dla egzaminu maturalnego przeprowadzanego w roku szkolnym 2022/2023 i 2023/2024,
3. Rozporządzenie Ministra Edukacji z dnia 28 czerwca 2024 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego, technikum oraz branżowej szkoły II stopnia.

Wymagania – zakres podstawowy

I. Źródła informacji geograficznej [...].

Uczeń:

4) podaje przykłady informacji pozyskiwanych na podstawie obserwacji i pomiarów prowadzonych w terenie – [przywrócono zapis z podstawy programowej z 2018 r.](#)

7) określa współrzędne geograficzne za pomocą odbiornika GPS – [przywrócono zapis z podstawy programowej z 2018 r.](#)

II. Ziemia we Wszechświecie: Ziemia jako planeta, następstwa ruchów Ziemi, ciała niebieskie, Układ Słoneczny, poznawanie Wszechświata. – [zmodyfikowano zapis: budowa Wszechświata na poznawanie Wszechświata](#)

Uczeń:

2) podaje cechy ruchów Ziemi i charakteryzuje ich następstwa, z uwzględnieniem siły Coriolisa – [przywrócono zapis z podstawy programowej z 2018 r. dotyczącej siły Coriolisa](#)

4) charakteryzuje stan poznania Wszechświata – [przywrócono zapis z podstawy programowej z 2018 r.](#) oraz ~~usunęto budowę Wszechświata~~

5) identyfikuje wybrane gwiazdozbiory nieba północnego – [przywrócono zapis z podstawy programowej z 2018 r.](#) oraz ~~usunęto: kształtuje wyobrazenie o ogromie i złożoności Wszechświata obserwując ciała niebieskie na zdjęciach i mapach kosmosu, dostrzega piękno i harmonię Wszechświata oraz Ziemi widzianej z kosmosu.~~

III. Atmosfera [...].

Uczeń:

6) przedstawia globalne i lokalne zmiany klimatu, ich przyczyny i skutki. – nowy zapis

IV. Hydrosfera: zasoby wód na Ziemi, morza, prądy morskie, sieć rzeczna, lodowce, pokrywa lodowa. – dodano zapis: pokrywa lodowa

Uczeń:

5) wyjaśnia proces powstawania lodowców i przedstawia ich występowanie na Ziemi – przywrócono zapis z podstawy programowej z 2018 r.

6) przedstawia wpływ zanikania pokrywy lodowej w obszarach okołobiegunowych na środowisko geograficzne – zmodyfikowano zapis z wymagań egzaminacyjnych: 5) przedstawia wpływ zanikania pokrywy lodowej na obszarach okołobiegunowych na gospodarkę, życie mieszkańców i ich tożsamość kulturową.

V. Litosfera [...].

Uczeń:

2) wyjaśnia przebieg głównych procesów wewnętrznych prowadzących do urozmaicenia powierzchni Ziemi (ruchy górotwórcze, wulkanizm, plutonizm, trzęsienia ziemi) – usunięto zapis: ruchy epejrogeniczne

3) charakteryzuje główne procesy zewnętrzne modelujące powierzchnię Ziemi (erozja, transport, akumulacja) oraz skutki rzeźbotwórczej działalności rzek, wiatru, lodowców górskich, lądolodu i mórz oraz wietrzenia – uzupełniono zapis przy lodowcach o słowo górskich

VI. Pedosfera i biosfera: procesy glebotwórcze, typy gleb, strefowość i piętrowość gleb oraz roślinności. – przywrócono zapis z podstawy programowej z 2018 r. o procesach glebotwórczych

Uczeń:

1) przedstawia czynniki i przebieg głównych procesów glebotwórczych – przywrócono zapis z podstawy programowej z 2018 r.

VII. Podział polityczny [...].

Uczeń:

2) przedstawia przyczyny oraz skutki integracji politycznej i gospodarczej na świecie, ze szczególnym uwzględnieniem Unii Europejskiej oraz procesów dezintegracyjnych na wybranych przykładach – usunięto zapis: pozytywne i negatywne skutki integracji politycznej i gospodarczej

3) wskazuje na mapie miejsca ważniejszych konfliktów zbrojnych w XXI w. – zmodyfikowano zapis z wymagań egzaminacyjnych: wskazuje na mapie miejsca ważniejszych konfliktów zbrojnych w Europie, na Zakaukaziu i Bliskim Wschodzie w XXI w.

4) analizuje zróżnicowanie przestrzenne państw świata według wskaźników rozwoju – PKB na jednego mieszkańca, wskaźnika rozwoju społecznego (HDI) – usunięto zapis: wskaźnika ubóstwa społecznego (HPI)

VIII. Przemiany struktur demograficznych i społecznych oraz procesy osadnicze: rozmieszczenie i liczba ludności, przemiany demograficzne, migracje, zróżnicowanie religijne, kręgi kulturowe, sieć osadnicza, procesy urbanizacji, rozwój obszarów wiejskich – usunięto zapis: zróżnicowanie narodowościowe, etniczne, przemiany obszarów wiejskich

Uczeń:

5) omawia przyczyny i konsekwencje procesu starzenia się ludności na przykładach wybranych regionów świata – zmodyfikowano zapis z wymagań egzaminacyjnych: omawia przyczyny i konsekwencje procesu starzenia się ludności oraz jego zróżnicowania na świecie

7) dyskutuje na temat skutków wielkich ruchów migracyjnych dla społeczeństw i gospodarki wybranych państw świata, ze szczególnym uwzględnieniem krajów Europy, w tym Polski – zmodyfikowano zapis z wymagań egzaminacyjnych: dyskutuje na temat skutków wielkich ruchów migracyjnych dla społeczeństw i gospodarki wybranych krajów Europy, w tym Polski

8) odróżnia uchodźstwo od migracji ekonomicznej oraz dostrzega problemy uchodźców, w tym dzieci, na wybranych przykładach z Europy i innych regionów świata – przywrócono oraz lekko zmodyfikowano zapis z podstawy programowej z 2018 r.

9) charakteryzuje strukturę narodowościową ludności Europy i Polski oraz zróżnicowanie etniczne w wybranych regionach Europy – usunięto zapis z wymagań egzaminacyjnych

12) identyfikuje główne czynniki rozwoju obszarów wiejskich na świecie – usunięto zapis z wymagań egzaminacyjnych: i wyjaśnia przyczyny depopulacji niektórych wsi w Polsce.

13) korzysta z map cyfrowych dostępnych w Internecie w analizie sieci osadniczej wybranych regionów świata – przywrócono zapis z podstawy programowej z 2018 r.

XI. Uwarunkowania rozwoju gospodarki światowej [...].

Uczeń:

1) wyjaśnia przyczyny i formułuje twierdzenia o prawidłowościach w zakresie zmiany roli sektorów gospodarki (rolnictwa, przemysłu i usług) wraz z rozwojem cywilizacyjnym dla wybranych krajów świata, w tym Polski – zmodyfikowano zapis z wymagań egzaminacyjnych: [...] (rolnictwa, przemysłu i usług) w rozwoju cywilizacyjnym dla wybranych krajów świata, w tym Polski

5) wykazuje znaczenie kapitału ludzkiego w rozwoju gospodarczym – przywrócono zapis z podstawy programowej z 2018 r.

X. Rolnictwo, leśnictwo i rybactwo [...].

Uczeń:

5) wykazuje znaczenie przyrodnicze, społeczne i gospodarcze lasów – przywrócono zapis z podstawy programowej z 2018 r.

XI. Przemysł: czynniki lokalizacji, przemysł tradycyjny i zaawansowanych technologii, dezindustrializacja i reindustrializacja [...] – zmodyfikowano zapis z wymagań egzaminacyjnych: *deindustrializacja*

Uczeń:

3) analizuje przebieg i konsekwencje procesów dezindustrializacji w wybranych państwach świata oraz uzasadnia rolę procesów reindustrializacji na świecie, ze szczególnym uwzględnieniem Europy i Polski – zmodyfikowano zapis z wymagań egzaminacyjnych: *analizuje przebieg i konsekwencje procesów deindustrializacji w wybranych państwach Europy oraz uzasadnia rolę procesów reindustrializacji w Europie, ze szczególnym uwzględnieniem Polski*

4) charakteryzuje zmiany w strukturze zużycia energii, z uwzględnieniem podziału na źródła odnawialne i nieodnawialne oraz porównuje strukturę produkcji energii w Polsce ze strukturą w innych krajach w kontekście bezpieczeństwa energetycznego i wpływu na środowisko geograficzne – dodano zapis: *i wpływu na środowisko geograficzne*

XII. Usługi [...]. – bez zmian

XIII. Człowiek a środowisko geograficzne [...].

Uczeń:

1) wykazuje na przykładzie wybranych miejscowości wpływ działalności człowieka na powstawanie smogu typu londyńskiego i fotochemicznego oraz proponuje sposoby zapobiegania powstawaniu tego zjawiska – usunięto zapis: *na podstawie dostępnych źródeł podaje przyczyny*

2) ocenia wpływ wielkich inwestycji hydrologicznych na środowisko geograficzne – usunięto zapis: *(np. Zapory Trzech Przełomów na Janęcy, Wysokiej Tamy na Nilu, zapory na rzece Omo zasilającej Jezioro Turkana)*

5) analizuje wpływ dynamicznego rozwoju turystyki na środowisko geograficzne oraz wskazuje możliwości stosowania w turystyce zasad zrównoważonego rozwoju – zmodyfikowano zapis z wymagań egzaminacyjnych: *[...] oraz podaje możliwości stosowania [...]*

7) analizuje przykłady degradacji krajobrazu kulturowego miast i terenów wiejskich, wyjaśnia rolę planowania przestrzennego w jego kształtowaniu i ochronie – usunięto zapis:

oraz wskazuje możliwości działań własnych służących ochronie krajobrazów kulturowych Polski

8) identyfikuje konflikty interesów w relacjach człowiek – środowisko i rozumie potrzebę ich rozwiązywania zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju oraz podaje propozycje sposobów rozwiązania takich konfliktów – *zmodyfikowano zapis z wymagań egzaminacyjnych: [...] oraz podaje własne propozycje sposobów rozwiązania takich konfliktów*

9) podaje przykłady procesów rewitalizacji obszarów zdegradowanych i proekologicznych rozwiązań w działalności rolniczej, przemysłowej i usługowej. – *usunięto zapis: [...] podejmowanych na wybranych obszarach, w tym cennych przyrodniczo.*

XIV. Regionalne zróżnicowanie środowiska przyrodniczego Polski [...].

Uczeń:

4) identyfikuje związki między budową geologiczną Polski a głównymi cechami ukształtowania powierzchni – *zmodyfikowano zapis z wymagań egzaminacyjnych: identyfikuje związki pomiędzy budową geologiczną [...]*

5) charakteryzuje klimat Polski na podstawie map elementów klimatu i danych klimatycznych – *zmodyfikowano zapis z wymagań egzaminacyjnych: charakteryzuje klimat Polski, posługując się mapami elementów klimatu i danymi klimatycznymi*

6) wyjaśnia zróżnicowanie klimatu oraz przedstawia gospodarcze konsekwencje długości trwania okresu wegetacyjnego w różnych regionach Polski – *zmodyfikowano zapis z wymagań egzaminacyjnych: wyjaśnia zróżnicowanie klimatu oraz ocenia gospodarcze konsekwencje [...]*

10) dokonuje analizy stanu środowiska w Polsce i własnym regionie oraz przedstawia wnioski z niej wynikające na podstawie map, danych statystycznych lub aplikacji GIS – *zmodyfikowano zapis z wymagań egzaminacyjnych: dokonuje analizy stanu środowiska w Polsce oraz przedstawia wnioski z niej wynikające, korzystając z map i danych statystycznych*

11) uzasadnia konieczność działań na rzecz ochrony środowiska przyrodniczego w Polsce oraz przedstawia różne formy ochrony przyrody w Polsce i własnym regionie. – *dodano zapis: i własnym regionie*

XV. Społeczeństwo i gospodarka Polski [...].

Uczeń:

7) wskazuje obszary o najkorzystniejszych warunkach dla rozwoju rolnictwa oraz analizuje wpływ czynników przyrodniczych i pozaprzyrodniczych na możliwości przemian w rolnictwie Polski – *zmodyfikowano zapis z wymagań egzaminacyjnych: [...] na możliwości przemian strukturalnych w rolnictwie Polski*

8) przedstawia cechy rolnictwa ekologicznego w Polsce, cele certyfikacji żywności produkowanej w ramach tego systemu oraz rozumie potrzebę zapoznania się z opisem

pochodzenia i składem nabywanych produktów spożywczych – zmodyfikowano zapis z wymagań egzaminacyjnych: przedstawia cechy systemu rolnictwa ekologicznego w Polsce oraz wyjaśnia cele certyfikacji i nadzoru nad żywnością produkowaną w ramach tego systemu; rozpoznaje oznakowanie żywności ekologicznej oraz rozumie potrzebę zapoznania się z opisem pochodzenia i składem nabywanych produktów spożywczych

10) analizuje przyczyny zmian i zróżnicowanie sieci transportu w Polsce, wskazuje główne węzły oraz terminale transportowe i przedstawia znaczenie sieci transportu dla gospodarki kraju – zmodyfikowano zapis z wymagań egzaminacyjnych: [...] oraz terminale transportowe i przedstawia ich znaczenie dla gospodarki kraju

11) prezentuje wartości obiektów stanowiących dziedzictwo kulturowe Polski na przykładzie wybranego regionu lub szlaku turystycznego – zmodyfikowano zapis z wymagań egzaminacyjnych: prezentuje wartości obiektów z Listy Światowego Dziedzictwa Kulturowego i Przyrodniczego Ludzkości stanowiących dziedzictwo kulturowe Polski.

12) projektuje trasę wycieczki uwzględniającą wybrane grupy atrakcji turystycznych w miejscowości lub regionie. – przywrócono i zmodyfikowano zapis z podstawy programowej z 2018 r.

XVI. Morze Bałtyckie i gospodarka morska Polski [...].

Uczeń:

2) charakteryzuje gospodarkę morską Polski – usunięto zapis: oraz dyskutuje na temat możliwości jej rozwoju na podstawie materiałów źródłowych.

Wymagania – zakres rozszerzony

I. Metody badań geograficznych i technologie geoinformacyjne: wywiady, badania ankietowe, analiza źródeł kartograficznych, wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych i geoinformacyjnych do pozyskania, tworzenia zbiorów, analizy i prezentacji danych przestrzennych. – przywrócono zapis z podstawy programowej z 2018 r.: wywiady, badania ankietowe

Uczeń:

Przywrócono zapisy z podstawy programowej z 2018 r.:

1) przedstawia podstawowe ilościowe i jakościowe metody badań geograficznych oraz możliwości ich wykorzystania na wybranych przykładach

2) rozumie zasady tworzenia kwestionariusza ankiety oraz przeprowadzania wywiadu i opracowania wyników

3) stosuje wybrane metody kartograficzne do prezentacji cech ilościowych i jakościowych środowiska geograficznego i ich analizy z użyciem narzędzi GIS

4) wykorzystuje odbiornik GPS do dokumentacji prowadzonych obserwacji

6) posługuje się mapą topograficzną w terenie

II. Obserwacje astronomiczne i współczesne badania Wszechświata [...].

Uczeń:

3) wyjaśnia występowanie faz Księżyca, zaćmień Słońca i Księżyca oraz oddziaływanie Księżyca i Słońca na powstawanie pływów – [przywrócono zapis z podstawy programowej z 2018 r.: oraz oddziaływanie Księżyca i Słońca na powstawanie pływów](#)

III. Dynamika procesów atmosferycznych [...].

Uczeń:

3) wyjaśnia na przykładach genezę wiatrów stałych, okresowych oraz lokalnych i określa ich znaczenie dla przebiegu pogody – [zmodyfikowano zapis z wymagań egzaminacyjnych: wyjaśnia genezę pasatów, bryzy, monsunów i wiatrów fenowych oraz \[...\]](#)

5) opisuje przebieg roczny temperatur powietrza i opadów atmosferycznych we własnym regionie oraz podaje cechy klimatu lokalnego miejsca zamieszkania – [przywrócono zapis z podstawy programowej z 2018 r. i przeniesiono do poziomu rozszerzonego](#)

IV. Dynamika procesów hydrologicznych: ruchy wody morskiej, wody podziemne i źródła, ustroje rzeczne, typy jezior. – [przywrócono zapis z podstawy programowej z 2018 r.: ruchy wody morskiej, źródła](#)

Uczeń:

1) wyjaśnia mechanizm falowania wód morskich i upwellingu oraz wpływ mechanizmu ENSO na środowisko geograficzne – [przywrócono zapis z podstawy programowej z 2018 r.](#)

2) wyróżnia rodzaje wód podziemnych oraz wyjaśnia powstawanie źródeł – [przywrócono i zmodyfikowano zapis z podstawy programowej z 2018 r.](#)

4) rozpoznaje i opisuje cechy ustrojów rzecznych na świecie, w tym ustroju rzeki płynącej najbliżej jego szkoły – [przywrócono zapis z podstawy programowej z 2018 r.: w tym ustroju rzeki płynącej najbliżej jego szkoły](#)

V. Dynamika procesów geologicznych i geomorfologicznych [...].

Uczeń:

2) charakteryzuje najważniejsze wydarzenia geologiczne i przyrodnicze w dziejach Ziemi (fałdowania, transgresje i regresje morskie, zlodowacenia, rozwój świata organicznego i jego wymieranie) oraz odtwarza je na podstawie analizy przekroju geologicznego – [przywrócono i zmodyfikowano zapis z podstawy programowej z 2018 r.: \[...\] oraz odtwarza je na podstawie analizy profilu geologicznego](#)

3) wyróżnia główne minerały skałotwórcze, klasyfikuje skały, przedstawia genezę skał magmowych, osadowych i przeobrażonych – [przywrócono zapis z podstawy programowej z 2018 r.](#)

4) podczas lekcji w terenie rozpoznaje rodzaje skał – przywrócono i zmodyfikowano zapis z podstawy programowej z 2018 r.: podczas lekcji w terenie rozpoznaje rodzaje skał występujących na powierzchni oraz wykorzystywanych w budownictwie w najbliższej okolicy

6) wykazuje wpływ czynników przyrodniczych i działalności człowieka na grawitacyjne ruchy masowe i podaje sposoby zapobiegania im – usunięto z wymagań egzaminacyjnych: [...] oraz minimalizowania ich następstw

10) analizuje odkrywkę geologiczną i wnioskuje na jej podstawie o przeszłości geologicznej obszaru – usunięto z wymagań egzaminacyjnych: analizuje fotografie odkrywki geologicznej

VI. Gleby [...].

Uczeń:

1) rozpoznaje typ gleby i wnioskuje o przebiegu procesu glebotwórczego na podstawie obserwacji profilu glebowego – przywrócono i zmodyfikowano zapis z podstawy programowej z 2018 r.: rozpoznaje typ gleby i wnioskuje o przebiegu procesu glebotwórczego na podstawie obserwacji profilu glebowego podczas zajęć w terenie

2) ocenia przydatność rolniczą wybranych typów gleb na świecie. – przywrócono zapis z podstawy programowej z 2018 r.

VII. Współpraca i konflikty [...].

Uczeń:

2) wyjaśnia rolę ważniejszych międzynarodowych organizacji w życiu politycznym, społecznym i gospodarczym różnych regionów świata, w tym znaczenie Unii Europejskiej w przemianach społeczno-gospodarczych państw zintegrowanych – przywrócono zapis z podstawy programowej z 2018 r. i zmodyfikowano wymagania egzaminacyjne

3) wyjaśnia przyczyny współczesnych konfliktów zbrojnych w wybranych regionach świata oraz ich wpływ na zmiany granic państw, migracje ludności, struktury społeczne, gospodarkę i środowisko przyrodnicze – przywrócono zapis z podstawy programowej z 2018 r. i zmodyfikowano wymagania egzaminacyjne

VIII. Zróżnicowanie struktur społecznych i procesów urbanizacyjnych: zróżnicowanie narodowościowe, etniczne, językowe i struktura wykształcenia, zwartość socjoetniczna, fazy urbanizacji, procesy metropolizacji, typy fizjonomiczne i funkcje miast, formy zespołów miejskich. – przywrócono zapis z podstawy programowej z 2018 r. i przeniesiono go do poziomu rozszerzonego: zróżnicowanie narodowościowe, etniczne, językowe

Uczeń:

1) charakteryzuje strukturę narodowościową ludności świata i Polski oraz zróżnicowanie etniczne w wybranych regionach świata – przywrócono zapis z podstawy programowej z 2018 r. i przeniesiono go do poziomu rozszerzonego

2) analizuje zróżnicowanie językowe ludności świata oraz wyjaśnia proces upowszechniania się wybranych języków na świecie i podaje jego konsekwencje – przywrócono zapis z podstawy programowej z 2018 r. i zmodyfikowano: *charakteryzuje strukturę językową [...]*

IX. Struktura gospodarki i tendencje rozwoju gospodarczego [...].

Uczeń:

2) dostrzega współzależność sektorów przemysłowego i usługowego – zmodyfikowano zapis z wymagań egzaminacyjnych: *dostrzega zacieranie się granic między sektorem przemysłowym i usługowym na przykładzie budownictwa oraz działalności firm informatycznych*

X. Zróżnicowanie gospodarki rolnej: typy rolnictwa i główne regiony rolnicze na świecie, rolnictwo uprzemysłowione a rolnictwo ekologiczne, uprawy roślin modyfikowanych genetycznie. – przywrócono zapis z podstawy programowej z 2018 r.: [...] *uprawy roślin modyfikowanych genetycznie*

Uczeń:

3) przedstawia korzyści oraz identyfikuje problemy związane z upowszechnianiem się roślin uprawnych modyfikowanych genetycznie i wyjaśnia rozmieszczenie obszarów ich upraw. – przywrócono zapis z podstawy programowej z 2018 r. i dodano: *przedstawia korzyści oraz identyfikuje [...]*

XI. Przemiany sektora przemysłowego i budownictwa: czynniki lokalizacji przemysłu tradycyjnego i zaawansowanych technologii, obszary koncentracji przemysłu, rola budownictwa w gospodarce. – zmodyfikowano zapis z wymagań egzaminacyjnych: [...] *rozwój i rola budownictwa w gospodarce*

Uczeń:

3) wyjaśnia zmiany struktury przestrzennej przemysłu tradycyjnego i zaawansowanych technologii na świecie i w Polsce – zmodyfikowano zapis z wymagań egzaminacyjnych: [...] *na świecie oraz określa udział Polski w tych zmianach*

4) przedstawia rolę budownictwa w gospodarce na przykładzie wybranych państw świata i Polski – zmodyfikowano zapis z wymagań egzaminacyjnych: *przedstawia czynniki rozwoju budownictwa oraz jego rolę w gospodarce na przykładzie Polski*

XII. Rola tradycyjnych i nowoczesnych usług [...].

Uczeń:

2) wykazuje rolę telekomunikacji w kształtowaniu społeczeństwa informacyjnego – przywrócono zapis z podstawy programowej z 2018 r.

4) wykazuje znaczenie usług finansowych w rozwoju innych sektorów gospodarki oraz wskazuje główne centra finansowe na świecie – przywrócono zapis z podstawy programowej z 2018 r.

5) wyjaśnia przyczyny i skutki społeczno-kulturowe i gospodarcze szybkiego rozwoju usług turystycznych na świecie – zmodyfikowano zapis z wymagań egzaminacyjnych: wyróżnia rodzaje usług turystycznych oraz wyjaśnia przyczyny i skutki społeczno-kulturowe i gospodarcze szybkiego ich rozwoju na świecie

6) na podstawie danych statystycznych analizuje rolę usług turystycznych w rozwoju regionów świata – przywrócono zapis z podstawy programowej z 2018 r. i zmodyfikowano: korzystając z danych statystycznych analizuje rolę usług turystycznych w rozwoju regionów świata

7) analizuje mapę głównych miejsc pielgrzymkowych różnych religii na świecie i w Polsce – zmodyfikowano zapis z wymagań egzaminacyjnych: [...] na świecie i w Polsce oraz dostrzega wartości przestrzeni „miejsc świętych”

XIII. Związki między elementami środowiska przyrodniczego [...]. – bez zmian

XIV. Zróżnicowanie krajobrazowe Polski [...].

Uczeń:

2) podaje ważniejsze czynniki kształtujące wybrane krajobrazy – przywrócono zapis z podstawy programowej z 2018 r.

4) podaje przykłady działań służących zachowaniu walorów krajobrazów przyrodniczych i kulturowych oraz zapobieganiu ich degradacji – zmodyfikowano zapis z wymagań egzaminacyjnych: [...] zapobieganiu ich degradacji oraz promowaniu ich w kraju i za granicą.

XV. Zróżnicowanie społeczno-kulturowe Polski: regiony etnograficzne, poziom życia, zachowania prokreacyjne Polaków, zalety i wady życia na wsi i w mieście, cechy miast, preferencje wyborcze, partycypacja społeczna, ubóstwo, wykluczenie i solidarność społeczna. – przywrócono pełny zapis z podstawy programowej z 2018 r. z usunięciem: zaangażowania w działalność społeczną

Uczeń:

1) przedstawia zróżnicowanie etnograficzne Polski na wybranych przykładach – przywrócono zapis z podstawy programowej z 2018 r. i dodano: [...] Polski na wybranych przykładach

3) analizuje zróżnicowanie przestrzenne zachowań prokreacyjnych Polaków i wykazuje ich związek z uwarunkowaniami społeczno-kulturowymi – usunięto zapis z wymagań edukacyjnych: [...] i polityką prorodzinną państwa

4) dyskutuje na temat przyczyn depopulacji niektórych wsi w Polsce, zalet i wad życia na wsi i w miastach różnej wielkości oraz w wybranych regionach – [przeniesiono część zapisu do poziomu rozszerzonego: dyskutuje na temat przyczyn depopulacji niektórych wsi w Polsce](#)

7) analizuje przestrzenne zróżnicowanie preferencji wyborczych Polaków z wykorzystaniem technologii geoinformacyjnych – [przywrócono zapis z podstawy programowej z 2018 r. i zmodyfikowano: analizuje przestrzenne zróżnicowanie preferencji wyborczych Polaków, wykorzystując technologie geoinformacyjne i dyskutuje nad przyczynami tego zróżnicowania](#)

8) dostrzega wartość partycypacji społecznej w działaniach na rzecz rozwoju lokalnego i regionalnego, w tym poprawy jakości życia – [przywrócono zapis z podstawy programowej z 2018 r.](#)

XVI. Elementy przestrzeni geograficznej i relacje między nimi we własnym regionie – analiza materiałów źródłowych, badania i obserwacje terenowe. – [zmodyfikowano zapis z wymagań egzaminacyjnych: \[...\] i relacje między nimi – analiza wybranych przykładów w skali regionalnej i lokalnej na podstawie materiałów źródłowych.](#)

Uczeń:

2) analizuje dostępność i ocenia jakość wybranych usług (np. edukacyjnych, zdrowotnych, rekreacyjnych, handlowych) w najbliższej okolicy (ulicy, dzielnicy miasta, wsi) na podstawie ankiety – [przywrócono zapis z podstawy programowej z 2018 r. i zmodyfikowano: \[...\] na podstawie badań terenowych z wykorzystaniem kwestionariusza ankiety](#)

3) na podstawie obserwacji oraz dostępnych materiałów źródłowych (np. miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, geoportalu, zdjęć satelitarnych) wyróżnia główne funkcje i dokonuje oceny zagospodarowania wybranego terenu – [przywrócono zapis z podstawy programowej z 2018 r. i zmodyfikowano: \[...\] dokonuje oceny zagospodarowania terenu wokół szkoły](#)

4) na podstawie obserwacji terenowych, współczesnych i archiwalnych map oraz fotografii prezentuje i wyjaśnia zmiany układu przestrzennego i wyglądu zabudowy wybranego terenu we własnej miejscowości – [przywrócono zapis z podstawy programowej z 2018 r.](#)

5) wyszukuje informacje na temat rewitalizacji zdegradowanych obszarów zurbanizowanych i przemysłowych, przedstawia jej cele oraz proponuje działania rewitalizacyjne w wybranej miejscowości własnego regionu – [przywrócono zapis z podstawy programowej z 2018 r.](#)

6) dokonuje analizy mocnych i słabych stron miejscowości zamieszkania lub dzielnicy dużego miasta oraz zagrożeń i szans jej rozwoju – [przywrócono zapis z podstawy programowej z 2018 r.](#)

XVII. Strefowość środowiska przyrodniczego na Ziemi [...]. – [bez zmian](#)

XVIII. Problemy środowiskowe współczesnego świata: tropikalne cyklony, trąby powietrzne, powodzie, [...]. – usunięto z wymagań egzaminacyjnych: sztormy

Uczeń:

2) wyjaśnia powstawanie powodzi i tsunami – usunięto z wymagań egzaminacyjnych: [...]
sztormów, [...]

10) uzasadnia znaczenie georóżnorodności oraz bioróżnorodności i podaje przykłady działań na rzecz ich ochrony – przywrócono zapis z podstawy programowej z 2018 r.: [...]
na rzecz ich ochrony

XIX. Uwarunkowania przyrodnicze [...] ograniczeń działalności gospodarczej, zmiany znaczenia środowiska przyrodniczego w rozwoju społeczno-gospodarczym regionów – przywrócono zapis z podstawy programowej z 2018 r.: zmiany znaczenia środowiska przyrodniczego w rozwoju społeczno-gospodarczym regionów

Uczeń:

4) przedstawia zmiany znaczenia czynników przyrodniczych w rozwoju społeczno-gospodarczym regionów w przeszłości i współcześnie oraz dyskutuje na temat ich roli w przyszłości – przywrócono zapis z podstawy programowej z 2018 r.

XX. Problemy polityczne współczesnego świata: współczesne zmiany na mapie politycznej świata, przemiany systemowe w Europie, funkcjonowanie Unii Europejskiej, przyczyny i skutki terroryzmu – przywrócono częściowo zapis z podstawy programowej z 2018 r.: przemiany systemowe w Europie, [...], przyczyny i skutki terroryzmu

Uczeń:

2) przedstawia i ocenia skutki (polityczne, społeczne i gospodarcze) przemian ustrojowych i gospodarczych w Europie po 1989 r. – przywrócono zapis z podstawy programowej z 2018 r. i zmodyfikowano: przedstawia i ocenia skutki (polityczne, społeczne i gospodarcze) przemian ustrojowych i gospodarczych w Europie i krajach byłego ZSRR po 1989 r.

3) dyskutuje na temat funkcjonowania Unii Europejskiej w sferach społeczno-gospodarczej oraz środowiskowej – zmodyfikowano zapis z wymagań egzaminacyjnych: dyskutuje na temat głównych problemów funkcjonowania Unii Europejskiej

4) charakteryzuje wyzwanie dla świata, jakim jest terroryzm – przywrócono zapis z podstawy programowej z 2018 r. i zmodyfikowano: charakteryzuje nowe wyzwanie dla świata, jakim jest terroryzm oraz podaje jego główne przyczyny oraz skutki społeczno-kulturowe, gospodarcze i polityczne ze szczególnym uwzględnieniem Europy

XXI. Wybrane problemy społeczne współczesnego świata: problemy demograficzne, skutki migracji, problemy uchodźstwa, wykorzystywanie pracy dzieci i pracowników w krajach o niskich kosztach pracy, bezrobocie, nietolerancja. – przywrócono częściowo zapis z podstawy programowej z 2018 r.: wykorzystywanie pracy dzieci i pracowników w krajach o niskich kosztach pracy

Uczeń:

3) wyróżnia problemy związane z migracjami (dobrowolnymi i przymusowymi) i uchodźstwem ludności w skali globalnej i krajowej oraz formułuje hipotezy odnoszące się do migracji ludności spowodowanych zmianami klimatycznymi – dodano nowy zapis: oraz formułuje hipotezy odnoszące się do migracji ludności spowodowanych zmianami klimatycznymi

5) przedstawia problem wykorzystywania pracy dzieci na świecie i pracowników w krajach o niskich kosztach pracy – przywrócono zapis z podstawy programowej z 2018 r. i zmodyfikowano: przedstawia problem handlu ludźmi, niewolnictwa i wykorzystywania pracy dzieci na świecie jako przestępczy problem globalny i wyjaśnia negatywny wpływ tych zjawisk na rozwój społeczny i gospodarczy państw

XXII. Zróżnicowanie jakości życia [...].

Uczeń:

1) rozumie pojęcie jakości życia człowieka, formułuje hipotezy dotyczące przyczyn jego zróżnicowania na świecie oraz przedstawia konsekwencje zróżnicowania jakości życia człowieka w różnych regionach i krajach świata – połączono punkt 1. i punkt 3. z wymagań egzaminacyjnych

2) na podstawie materiałów źródłowych analizuje i wyjaśnia zróżnicowanie poziomu zaspokojenia potrzeb żywieniowych, poczucia bezpieczeństwa i potrzeb edukacyjnych oraz przyczyn zagrożenia życia, w tym związanych z rozprzestrzenianiem się chorób, niskim poziomem ochrony zdrowia i degradacją środowiska na świecie – dodano do zapisu wymagań egzaminacyjnych: na podstawie materiałów źródłowych [...]

3) dokonuje oceny poczucia bezpieczeństwa mieszkańców w wybranych regionach świata na podstawie samodzielnie opracowanych kryteriów – przywrócono zapis z podstawy programowej z 2018 r.

XXIII. Problemy gospodarcze współczesnego świata [...].

Uczeń:

3) podaje przykłady działań dążących do zmniejszania dysproporcji w rozwoju gospodarczym państw i regionów świata oraz dokonuje ich oceny – zmodyfikowano zapis z wymagań egzaminacyjnych: podaje przykłady działań mających na celu zmniejszanie dysproporcji rozwoju gospodarczego państw i regionów świata oraz dokonuje krytycznej oceny tych działań.

Nowy informator maturalny z geografii opublikowany przez CKE w 2024 r. wprowadza niewiele zmian w porównaniu z informatorem z 2021 r.

- Zmniejszyła się liczba zadań (w tym zadań wchodzących w skład wiązek zadań):
 - zamkniętych z 8–14 na 8–12,

- otwartych z 32–36 na 30–34,
- razem z 40–50 na 38–46.

Udział w wyniku sumarycznym oraz łączna liczba punktów poszczególnych rodzajów zadań nie ulega zmianie.

- W niektórych zadaniach z informatora zmieniono zasady punktacji, często z korzyścią dla zdającego.
 - Przykładowo w zadaniu 1.3. zasady oceniania opublikowane w 2021 r. przedstawiały się następująco: *2 pkt – poprawne podanie trzech ograniczeń wraz z wyjaśnieniem każdego z nich, 1 pkt – poprawne podanie dwóch ograniczeń wraz z wyjaśnieniem każdego z nich albo podanie trzech ograniczeń bez wyjaśnień, 0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.*
 - W informatorze z 2024 r.: *3 pkt – poprawne podanie trzech ograniczeń wraz z wyjaśnieniem każdego z nich. 2 pkt – poprawne podanie dwóch ograniczeń wraz z wyjaśnieniem każdego z nich, 1 pkt – poprawne podanie jednego ograniczenia wraz z wyjaśnieniem albo podanie trzech ograniczeń bez wyjaśnień, 0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.*

Taka punktacja oznacza, że maturzysta może łatwiej uzyskać większą liczbę punktów.

- Wprowadzono również pewne uproszczenia w zadaniach dotyczących uzupełnienia schematu, częściowo go wypełniając.
 - Przykładem tego jest zadanie 12. dotyczące powstania zjawiska El Niño. W 2021 r. w informatorze były cztery puste miejsca w schemacie do uzupełnienia, a w 2024 r. są trzy do uzupełnienia i jedno już uzupełnione.
 - W zadaniu 19. gdzie również należy uzupełnić schemat, takiego ułatwienia już nie wprowadzono, prawdopodobnie dlatego, że schemat jest krótki (składa się tylko z trzech miejsc do wpisania).
- Pozostałe różnice w informatorze są mniej istotne.
 - Przykładowo w zadaniu 20.1. zmodyfikowano treść zadania.
 - Uzupełniono również informacje dotyczące wymagań z podstawy programowej.
 - Usunięto na końcu informatora opinie recenzentów.